REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goiberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o colonnă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 255. Brașov, Luni-Marți 18 Noemvrie (1 Decemvrie) 1908.

Semne de apropiată furtună.

Fierbe și clocotește de-alungul și și de-alatul Europei. Dela proclamarea împărăției germane în castelul dela Versailles încoace s'a vorbit mult de un mare răsboiu european, care ar putea să izbucnească în urma sguduirii echilibrului dintre puteri. Au urmat alianțele, mai întâi aceea a puterilor centrale, apoi cea ruso-franceză cu scopul mărturisit de a susținea pacea și a împiedeca turburarea ei; scopurile tăinuite nu s'au dat pe față.

Toate enunciațiunile domnitorilor diferitelor state și a sfetnicilor lor au culminat un șir de ani în asigurările, că susținerea păcii generale e garantată. Intâlnirile dela Reval au pus capăt acestui period de asigurări de pace reciproce. De atunci au început să se clatine din nou echilibrul european ce aflase razim vremelnic în alianțele amintite. Constelația generală s'a schimbat cu toate că triplica și alianța dublă au rămas în ființă; cea din urmă a fost sporită cu alăturarea Angliei, iar cea dintâiu a căpătat o crepătură și lumea a început să se îndoiască dacă Germania și Austro-Ungaria va putea conta în viitor în toate împrejurările pe sprijinul Italiei.

Incordările tot mai accentuate dintre Anglia și Germania au introdus noul period, iar revoluțiunea din Turcia, care s'a sfârșit cu învingerea junilor turci și cu inaugurarea constituției în imperiul otoman, a adus cu sine anexiunea Bosniei și a Herțegovinei și proclamarea regatului bulgar, cari evenimente au pus în mișcare pe statele mari și mici și au creat situațiunea de față, ce așteaptă lămurirea și resolvarea dela o conferență europeană sau dela un răsboiu mare cum nu s'a mai pomenit.

Dintre toate puterile mari a fost în timpul din urmă Austro-Ungaria, care se lăuda că trăiește în cele mai bune raporturi cu toate puterile, și bunele relațiuni cu Anglia nu erau cele din urmă. Deodată, după anexiune, s'a schimbat cu totul sceneria și dintr'o monarchie pacinică ce eram, stăm față azi cu o mulțime de dușmani în a căror frunte este Anglia. Până și cu Turcia ne-am îndușmănit, ne mai vorbind de prietinii de odinioară dela Belgrad. Ba mai mult, se poate afirma că Austro-Ungaria se află deja în plin răsboiu cu prietenii aceștia de odinioară, deși deocamdată numai în răsboiu economic, care este aproape tot așa de păgubitor.

Aceasta e sitaațiunea din afară, dar și înlăuntru lucrurile au luat o direcțiune îngrijitoare, care nu mai pace și liniște între popoarele împărăției nu prevestește.

La noi în partea ungară a monarchiei domnește încă liniște... dar ce fel de liniște! Când însuși poporul maghiar e pe cale să ajungă tot așa de nemulțumit și amărât cum sunt azi cu drept cuvânt popoarele nemaghiare. Dar în Austria deja a început să se apropie cu fulgere și trăznete o furtună care, dacă nu va fi curând risipită de vânt, poate să producă o mare nenorocire. Nu mai e glumă cu ciocnirile dintre studenții germani și slavi și cu urmările ce le aduc după sine. Și nu se putea ca acestea să-și găsească un moment mai amenințător și mai periculos decât cel de față. Aceasta o va înțelege oricine dacă va afla, că la înoita ciocnire sângnroasă dintre Germanii și Cehii orașului Praga mulțimea cehă, care a fost respinsă de gendarmi și de miliție, li-a răspuns cu strigarea: „Trăiască Serbia“.

Oare tocmai acuma când, în urma intervențiunei personale repețite a Monarhului, care poimâne împlinește 60 de ani dela suirea sa pe tron, se credea că împăciuirea între Slavii și Germanii Boemiei este în ajun de a se realiza, să isbucnească lupta crâncenă între slavism și germanism, ce era cu temere prevăzută pentru cazul când n'ar fi cu putință nici un fel de înțelegere pacinică și durabilă? Oare să fi sosit timpul ca lupta pentru putere între germanism și slavism, să se aprindă deja acuma cu toate consecvențele ei desastruoase, chiar aici în centrul Europei?

»**Bursa e apucată de friguri**« scrie »Az Ujság« de Duminecă și frigurile se repetă la cari se mai adaugă și atacuri dela spate și din laturi ce le primește dela Viena. unde de mult se submineazâ în ascuns organizația economică a Ungariei... »Trăim în neşte timpuri când constelațiile neplăcute apasă deja în sine energiile. Politica noastră exterioară a adus pe capul nostru cu ușurință pericolul de război și numai acum vedem limpede ce puține simpatii posede monarhia noastră și politica ei încă și acolo, de unde așteptam razim în caz de acțiune serioasă. Gândurilor grele politice le pun vârf cumplitele îngrijiri economice cauzate de mișcarea de boicot în Turcia și până azi deja suntem păgubiți cu sute de mii și e temere că legăturile economice și comerciale ce se zdruncină acuma, se vor sfârși cu o permanentă ruptură. Fundamentul finanțelor statului nostru se clatină. Cheltuim peste măsură în proporții îngrozitoare și ne rânjește în față deficitul. Regularea salariilor, care se urcă la mulțime de milioane, n'au putut să pună stavilă nemulțumirii funcționarilor și impegiaților, fiindcă condițiile de trai s'au scumpit așa de tare și de necrezut încât au paralizat acel plus al salariilor la care au ajuns. Situația lor nu s'a îmbunătățit pe când sarcinile statului au crescut, iar față cu semnele atât de triste și deprimătoare nu poate câștiga, când țara caută razim și încredere, dieta ungară contribue încă a strica dispozițiunea generală contribuind la deprimarea sentimentelor și a sufletelor ș. a.«

Foaia tisaistă sfârșește prin a arăta cum au fost înșelate massele alegătorilor maghiari din țară de către regimul actual.

Deschiderea camerelor române.

București, 29 Nov. n. 1908.

Sâmbătă, 15 Noemvrie v. 1908, a avut loc deschiderea adunărilor legiuitoare. La orele 11½ dimineața, senatori, deputați și înaltele corpuri ale Statului s'au întrunit în sala de ședințe a Senatului. La orele 12, Regele, care era însoțit de principele moștenitor, a întrat în sala senatului, și suindu-se pe tron, a cetit următorul mesaj:

Domnilor Senatori! Domnilor deputați!

Simțesc o vie bucurie că pot veni Eu însu-Mi în mijlocul Domniilor-Voastre spre a vă aduce călduroasele mele salutări.

In împrejurările prin cari trec toate Statele, *relațiunile internaționale ale României sunt normale.* Am veghiat toți cu cea mai mare băgare de seamă, ca interesele Regatului să nu fie atinse. De astă dată, ca și în trecut, ținta politicei noastre este îndreptată spre *menținerea păcii generale.* Aceasta atitudine a fost cu deosebire apreciată de Europa întreagă.

Domnilor Senatori! Domnilor Deputați!

Eri s'au împlinit treizeci de ani de când, în capul armatei, am pus piciorul pe pământul *Dobrogei* recăștigată prin sângele vitejilor noștri ostași căzuți în răsboiul independenții. De atunci această parte a României a luat un avânt puternic. Prin conștiința națională reînviată, prin lucrările mărețe și roditoare cu cari Regatul necontenit a înzestrat'o, ea este astăzi deapururea unită cu patria mumă, prin simțăminte de dragoste și recunoștință. *A sosit dar momentul să întindem asupra județelor Constanța și Tulcea regimul nostru constituțional.*

Pășim înainte cu încredere în aplicarea *legilor agrare.* Guvernul Meu va pune, dar, toată îngrijirea, ca realizarea acestei mari reforme economice și sociale să fie pe deplin asigurată, și va propune în acest scop măsurile pe cari experiența le va fi arătat necesare.

Spre a desăvârși reorganizarea administrativă și spre a da o viață nouă organelor administrațiunii locale, se impune schimbarea legii Consiliilor județene. Intrunirea într'un colegiu unic al alegătorilor acestor Consilii, va constitui un mijloc practic de educațiune cetățenească.

Pentru asigurarea sănătății publice atât de strâns legată de desvoltarea noastră națională, se va supune desbaterilor Domniilor-voastre modificarea legii sanitare, ca urmare a măsurilor votate în sesiunea trecută.

Situațiunea finanțelor Statului se menține prosperă și solidă, deși două recolte succesive slabe au încercat țara.

Ministrul finanțelor va propune diferite legi privitoare la îmbunătățirea ramurilor de administrațiune dependintă de acast departament, precum și unele măsuri finanțiare de ordin economic.

Ministrul justiției va înainta deliberările Domniilor-voastre o lege pentru numirile și înaintările în funcțiunile judecătorești, care, împreună cu întinderea înamovibilității la toți magistrații, va ridica și va întări încă mai mult încrederea în justiție și prestigiul ei.

Ministrul agriculturii și domeniilor a pregătit un proiect de lege privitor la modificarea codului silvic, pentru o mai bună îngrijire a pădurilor, regulamentându-se totdeodată vânzarea pădurilor stăpânite în indiviziune de moșneni. Veți fi chemați asemenea a discuta proiectul de lege, prevăzut în manifestul din 12 Martie 1907, pentru arendarea la asociațiunile țărănești a moșiilor Statului și a așezămintelor de binefacere și de cultură.

Ministrul industriei și al comerciului, pe lângă noua organizare a acestui departament, va prezinta legi privitoare: la încuragiarea industriei naționale, la modificarea legii pentru consolidarea de a exploata petrolul pe proprietățile particulare, și o lege care să provadă un regim mai prielnic pentru exploatarea stațiunilor balneare ale Statului.

Armata nu încetează a fi încurajată de dragostea și îngrijirea noastră a tuturora. In urma concentrărilor de toamnă, și mai cu seamă a încercării de mobilizare făcută cu o întreagă divizie, s'a putut constata că oștirea noastră se desvoaltă neîncetat, spre mai marea noastră mulțumire. Se simte însă trebuința ca unele din legile militare să fie puse în acord cu legea de organizare și ca toate nevoile armatei să fie satisfăcute, pentru a spori și întări puterea noastră militară.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Sunt convins că în aceasta sesiune lucrările Domniilor-voastre vor fi atât de roditoare ca ale trecutei sesiuni, și că veți desfășura aceeași râvnă de a păși înainte pe calea progresului și de a păstra și ridica neîncetat situațiunea ce am căpătat între State prin o muncă încordată și neobosită.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările Domniilor-voastre.

Sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare este deschisă.

Din dieta ungară.

In ședința de Sâmbătă a camerei ungare s'a încheiat, precum știm, desbaterea generală a budgetului și s'a început desbaterea specială. In decursul desbaterei generale au mai luat cuvântul dintre deputații naționaliști români d-nii Dr. A. Vlad și Dr. I. Maniu.

Dep. Dr. A. *Vlad* s'a ocupat mai întâiu cu discursul dep. Issekutz, arătând că nu i-a succes să răstoarne afirmațiunile părintelui Lucaciu. Constată că în »prelegerea despre concepțiunea națiunei și a naționalității« ținută de dep. Issekutz s'au strecurat mai multe erori, pentru că pe lângă toată preciziunea terminilor din articolul de lege XLIV din 1868, pe care l'a citat, atunci când dânsul amintește despre națiunea maghiară ca despre neamul, care formează statul, pierde din vedere acea dispozițiune a articolului citat, care afirmă că fie-cine e membru al națiunei politice maghiare, așadară nu numai cetățenii aparținători rassei maghiare, ci toți cetățenii ungari, adecă și aceia cari nu aparțin rassei maghiare.

In continuare dep. Vlad vorbește pe larg despre proiectul reformei electorale, care asigură feudalilor stăpânitori aproape un milion de voturi numai prin oficialii de stat și prin servitorii, cari după-ce au servit 5 ani la un stăpân, vor avea două voturi.

In ședința de Sâmbătă a luat cuvântul la desbaterea portofoliului ministrului de interne dep. Dr. I *Maniu.* Intr'un discurs mai lung dep. Maniu a luat la critică întreaga politică a regimului actual și în deosebi a ministrului Andrassy. Declară că motivul principal este proiectul său de lege referitor la votul universal, care dorește să fie așa precum s'a promis, egal, secret și direct. Ministrul Andrassy l'a falsificat cu scopul ca să susțină domnia de azi de rassă și de clasă, dar naționaliștii vor lupta neînfrânt în contra proiectului prezentat și pentru democratizarea țării. N'are încredere în guvern, pentrucă nu respectă legile, și nu respectă libertatea de întrunire și de asociare Nu respectează, ci chiar împiedecă exerciarea drepturilor civice și politice și nu respectează nici măcar legile positive. Maniu invoacă exemple pentru documentarea aserțiunei sale. Dificultează neexecutarea legii de naționalități. Nu consideră de suficientă acea lege dar până este, trebue executată. Declară că statul ungar în urma politicei ce urmărește guvernul, nu se poate număra între statele culte. E un stat primitiv și barbar la moment ce neîndreptățește naționalitățile. Nu primește budgetul.

Deputatului Maniu i-a răspuns ministrul Andrassy, pozând pe marele »pretin« al Românilor. Ca cetitorii să-și facă o idee despre dragostea cea mare, ce ne-o poartă făuritorul votului plural, citâm după protocolul stenografic, o singură frază din discursul ministrului Andrassy: »Repet, că față de naționalități mă port cu cea mai mare dragoste și rog pe d-l deputat (Maniu) să mi se adreseze de câte-

ori vede o nedreptate. Totodată însă declar pe faţă şi în mod cinstit, *că faţă de străduinţele politice ale naţionalităţilor voiu continua o luptă neîncetată şi hotărâtă*“...

Complicaţiunile în Orient.

Pregătirile Turciei. — Din Salonic se anunţă, că de acolo s'au expediat enorme cantităţi de material de răsboi: puşti, tunuri, muniţiuni, spre graniţa bulgară Mai mult ca o mie de ofiţeri au primit ordinul să meargă la Adrianopol. Până acum sunt aproape o sută de mii de soldaţi la graniţa bulgară. De asemenea la Scopia pornesc pe fiecare zi trupe, se transportă material de răsboiu. Toată lumea din Turcia e sigură că va fi un răsboiu Opinia publică e îndârjită în contra Austriei.

*

O notă a guvernului muntenegrean. Guvernul muntenegrean a adresat reprezentanţilor puterilor semnatare ale tratatului din Berlin o notă însoţită de un memoriu relevând motivele militând în favorul Muntenegrului spre a reclama retrocesiunea teritoriului Spizza cu suprimarea restricţiunilor paragrafului 29 a tratatului de Berlin accentuând că prin această cerere, făcută separat, Muntenegrul nu vrea câtuşi de puţin să ridice chestiunea altor compenzaţiuni în legătură cu anexarea şi atingând interesele vitale ale Serbiei şi Muntenegrului. Ministrul austro-ungar la Cetinje a restituit această notă.

*

Tratativele turco-bulgare. — Din Constantinopol se anunţă, că s'a ajuns la o înţelegere asupra căilor ferate orientale. Inginerul Morfov, primul inspector Karakaşev şi jurisconsultul Beşkov au ajuns la o înţelegere cu directorii căilor ferate orientale Müller şi Gross. Suma la care s'a evaluat preţul c. f. o. este de 40 milioane franci. Suma a fost aprobată de ambele părţi.

*

Foile ruseşti din Moscva spun că *înrolarea de voluntari sârbeşti în armata sârbească* merge înainte.

Acum şi *consulatul sârbesc din Moscva* a început să înroleze voluntari.

Ştirile din Muntenegru constată toate că prinţul Nichita cu armata sa fac pregătiri serioase şi neîntrerupte de răsboi. Sunt sincere şi adevărate deci declaraţiile ce le-au făcut ministrul de răsboi şi ministrul de externe muntenegrean zilele acestea către nişte ziarişti. »Poporul vrea răsboiul«, zise ministrul de răsboi Marinovici şi adause c'un surâs mândru: »Noi Muntenegrinii suntem născuţi pentru răsboi, el e adevărata nostră viaţă. Armata noastră în totdeauna e gata de luptă findcă fiecare oştean îşi are armele acasă la sine. Ceea ce cerem noi e foarte moderat. Voim casarea §-ului 29 a tractatului de Berlin, voim o legătură de tren cu Serbia, însă nu pe pământ turcesc, cerem o făşie de pământ bosniac pe care a curs sângele nostru«.

Ministrul de externe Ramadanovici a zis: »Prin pacea dela San-Stefano Muntenegrul era să capete o bucată de teritoriu, tratatul ia luat însă şi Spizza. Cu inima sângerândă am lăsat să se întâmple toate acestea sperând într'un viitor mai bun. Viaţa Muntenegrului de atunci n'a mai fost niciodată viaţa unui stat ci o vegetare înceată nesuferită. Prin anexiunea Bosniei şi a Herţegovinei toate rănile acestea s'au deschis din nou. Cum a mers până acuma, nu mai poate merge. Nici noi, nici Serbia nu mai putem da îndărăt, şi pentru postulatele noastre suntem gata, dacă trebue să fie, să vărsăm sânge«.

*

In *Constantinopol* se vorbeşte mult de *misiunile sârbeşti şi muntenegrene.* Alaltăeri a sosit fostul ministru sârbesc *Pasici* acolo. Tot în aceeaşi zi, după selamlik, Sultanul a primit în audienţă pe generalul muntenegrean Vukotici şi pe însărcinatul de afaceri Grevovici. In ziua următoare au fost primiţi în audienţă de marele vizir şi de ministrul de externe turcesc trimişii sârbi *Pasici* şi *Nenadovici.*

— Ziarul rusesc »Novoje Vremja«, a scris deja doi articoli pledând pentru o alianţă ruso-turcească şi turcească-sârbo-muntenegrină. Această foaie conjură diplomaţia rusească să nu lase să treacă momentul favorabil, ci să se grăbească a realiza această idee.

— »Slovo« din Petersburg anunţă că ministrul de externe rusesc *Isvolszky* va ţinea un discurs asupra situaţiunei politice şi a mişcărilor din Balcani într'o *şedinţă secretă a Dumei.*

*

Tot mai mari dimenziuni ia pe zi ce merge boicotul mărfurilor austro-ungare în Turcia. Toţi paşii întreprinşi de organele diplomaţiei austro-ungare spre a face pe guvernul turcesc a pune stavilă mişcărei de boicot, au rămas până acuma zadarnici.

Fiul lui Midhat-paşa telegrafiază din Constantinopol ziarului »N. Fr. Presse«, care i s'a adresat într'un articol, următoarele: »Boicotul despre care vă plângeţi este simplu numai efectul *indignărei* ce au simţit'o toţi Otomanii în urma atacurilor îndreptate contra drepturilor imperiului nostru. Doresc ca guvernul austro-ungar prin *drepte despăgubiri, ce ne compet,* să contribue de-a restabili grabnic bunele raporturi între ambele ţări«.

Până acum *boicotul* s'a îndreptat mai mult contra Austriei. Acuma se anunţă din Costantinopol că Sâmbătă fu boicotat acolo şi vaporul unguresc »Koleti«, care venise încărcat cu lemne dela gurile Dunării, deşi arborase un tricolor unguresc cât ziua de eri. Turcii nu mai cruţă nici pe naţia înrudită, care trimitea odinioară generalilor turci săbii de onoare!

Vorbirea deputatului Dr. V. Lucaciu

rostită în 25 Noemvrie n. 1908 în dieta ungară.

Fiindcă tocmai în ziua aceasta s'a hotărât declararea budgetului de cestie urgentă şi ţinerea de şedinţe paralele, adecă şi înainte şi după prânz — iar la votarea acestora trebue să fie de faţă toţi cei 150 de deputaţi subscrişi, — erau în sală neobicinnit de mulţi mameluci, pe a căror faţă se vedea năcazul, că trebue s'asculte adevărurile crude ce li-le spune, „Maghiarul valahizat“ Dr. Lucaciu. Părintele Lucaciu a vorbit dela începutul până la sfârşitul şedinţii, şi cu toate că pe la jumătatea şedinţei preşedintele a refuzat să-i dee pauză, în întreg decursul discursului a vorbit c'o impunătoare vervă oratorică. Iată vorbirea după protocolul stenografic:

Dr. V. Lucaciu: On. cameră! (Sgomot: Să auzim, să auzim!) Cu ocaziunea criticei budgetului, ce se desbate, îmi ţin de datorinţă a declara înaintea camerei, că şi în această cestie sunt călăuzit de cele mai adevărate sentimente ale iubirei de patrie. Eu iubirea de patrie n'o văd într'aceea, că cineva se bucură şi se desfătează cu ceice trăiesc îndestuliţi cu sine în trândăvie şi în nelucrare; nici nu recunosc virtutea măreaţă a iubirei de patrie în aceea, că cineva între ori-ce împrejurări să împingă sub ori-ce condiţii la carul guvernului.

Din această analiză politică urmează aceea conştiinţă, care pretinde o critică justă a activităţei guvernului chiar şi în cazul când guvernul şi politica sa, acest organism uriaş, această maşinărie de stat ar funcţiona în modul cel mai neexcepţionabil în toate manifestaţiunile sale; şi chiar şi dacă guvernul ce stă în fruntea acestui organism ar posede încrederea politică a majorităţii cetăţenilor. Căci la din contră s'ar putea produce o lâncezire (S'auzim! S'auzim!), care în organismul politic se manifestă sub forma de corupţie.

Am avut ocaziune să ne convingem chiar şi în zilele trecute, din declaraţiile unor patrioţi neexcepţionabili, câtă grozăvenie de corupţie domineează în patria noastră tocmai pe terenul condus de puterea politică de stat (Mişcări şi sgomot. O voce din stânga: fraze!) Se vede că la Dvoastră toate sunt fraze, sunt fraze cele spuse de deputatul Polonyi şi cele spuse de deputatul Hencz Karoly. (Mişcări şi sgomot). E frază şi aluzia deputatului Fenyvesi, Soma, — care într'adavăr a fost frază. Avem datorinţa, On. cameră, să constatăm păcatele în urma cărora s'a încuibat acea corupţie şi să le cerem sanarea. E drept că tocmai în sânul vieţii constituţionale întâmpină omul greutăţi mari în privinţa asta pentru că aici partidele luptă în şiruri închise unele contra altora, ear câte odată şi paralel. Partidele în cercul programului lor îşi pot manifesta convingerea politică şi chiar din astă cauză sunt cu anumită considerare unul faţă de altul. dar partidele din coaliţie sunt prea cruţătoare unul faţă de altul şi anume sunt cu cruţare chiar şi în privinţa păcatelor, din cari se naşte apoi domnirea de partide. (Sgomot în dreapta şi 'n stânga).

Partea întunecoasă a erei constituţionale e, că se acoper şi ascund păcatele, toate păcatele desvălite. (Sgomot în dreapta şi 'n stânga. Preşedintele sună.) Aceasta e cestia cea mare, Onorată cameră! Au fost în Ungaria partide guvernamentale în diferite împrejurări şi şi-au avut programul, însă oare partidele guvernamentale de acuma işi au programul lor? Răspunsul este că da: există un partid aliat, există un guvern coaliţionist, care se numeşte guvern de transiţie, şi acest guvern şi-a formulat programul parte şi l'a formulat însuşi, parte l'a primit de sus în forma unei îndrumări de procedură. (Sgomot mare. Preşedintele anunţă, că stenografii nu aud nimic, şi cere linişte.)

Dr. V. Lucaciu: On. Cameră! Dacă aşi afirma neadevăruri, sau aşi fi excentric, poate aşi reuşi să atrag atenţiunea On. Camere, dar fiind-că vorbesc obiectiv, nu mă mir dacă nu pot deştepta o atenţiune mai vie. (S'auzim!)

Programul guvernului, mai bine zis al partidelor din coaliţie, culminează într'un punct chiar diametral opus cu programul partidului nostru Anume pe terenul politicei interne programul D-Voastră culminează în aceea că s'a desvoltat un »curent naţional« căruia i se dă posibilitatea să se validiteze într'o direcţie greşită ce degenerează în şovinism. (Zgomot în stânga şi dreapta). Acesta este un punct pe care noi nu numai că nu l'am primit în programul nostru ci tocmai proramul nostru politic ne impune să luptămg contra lui.

Oratorul arată apoi cu citate cât de îngrijitor s'a încuibat şovinismul în pressa maghiară, care infectează totul. Aici sunt caracteristice întreruperile lui Muzsa Gyula şi Fabry Karoly, cari strigă unul după altul: ba nu-i *destul* şovinism în Ungaria!

Dr. V. Lucaciu urmează arătând că politica de azi a guvernului produce nemulţămire generală în ţară şi de aceea dânsul, care este aderent al programului partidului naţionalist, care ar trezi bunăstare, pace şi îndestulire în ţară, nu are încredere în guvern, şi deci nu votează nici budgetul.

Spune apoi, cum în urma curentului şovinist atingerea dintre naţionalităţi şi Maghiari a devenit aproape imposibilă, şi că o capacitate ca Wekerle, un om cu tradiţii familiare ca Andrassy şi o personificare a şovinismului naţional, cum este Apponyi, ar trebui neapărat să părăsească fotoliile roşii, dacă s'ar lăţi vestea că au pertractat cu naţionalităţile, că s'ar ajunge la ceva înţelegere între popoarele din patria asta. Apoi continuă:

»Aceasta politică descreerată am dori noi s'o facem să dispară, pentru ca în linişte şi cu inima într'adevăr străbătută de dorul binelui obştesc să putem munci pentru binele tuturora. Dar cumcă asta nu se poate, ne-o spune şi reflexiunea istorică. Ştim când şi-a luat începutul această viaţă de stat modernă, şi viaţa politică ce se mişcă între aceste cadre constituţionale. In epoca dela 1847—48 s'a manifestat simţul naţional din partea patrioţilor maghiari, nizuinţele pentru libertatea, cultura, şi neatârnarea naţională, pentru bunăstarea şi gloria naţională şi cei mai buni fii ai patriei s'au grăbit cu o însufleţire nespusă să-şi depună pe altarul patriotismului toată ştiinţa lor şi dacă e lipsă şi viaţa. In aceasta direcţiune s'a observat un curent moderat şi unul radical.

Entuziasmul însă a răpit cu sine conducerea şi aceea direcţiune a învins, în care nu a fost nici Szechenyi, nici Deak, nici Eötvös, aşa numiţii moderaţi. Că aceasta mişcare nu a fost la loc şi că n'a avut un punct de mânecare corect, ne-o arată urmările, ne-o arată acea împrejurare, că atunci, când pentru prima dată a venit în conflict cu factorii serioşi, atunci a fost superflu ori-ce eroizm, martiriul şi luptele eroilor, căci a căzut acel sistem politic, au pierdut lupta şi nu s'a putut mântui nici sistemul politic.

Forster O.: Plângeţi, o voi creştinilor!

V. Lucaciu: Da! trebue să plângi, când vezi că experienţele istorice din trecut, nu ne ştiu descoperi acele machinaţiuni ascunse, fără cunoaşterea cărora nu suntem în stare să cunoaştem nici starea politică de azi.

Părinţii noştri şi atunci au voit să-şi ia partea din luptele politice, şi în dieta Ardealului şi în cea din Budapesta au pretins sus şi tare recunoaşterea naţionalităţilor, dar fără succes.

Patriotismul lor înflăcărat în interesul limbei lor naţionale, a culturei şi libertăţii naţionale, nu numai că nu a aflat recunoaştere, ci au fost expuşi celor mai mari prigoniri. Aceste le putem documenta cu acte de stat.

Aşa de exemplu cu cele trei proclamaţii, cari au fost exmise de neuitatul L. Kossuth chiar către Români. In intervalul dintre singuraticele proclamaţii a trecut mult timp; *prima* a fost edată în Budapesta pe calea unui ministru de poliţie Csanyi. Binevoiţi a ceti în ce mod exclusiv vorbeşte, conform împrejurărilor de atunci, despre punctul de plecare al Maghiarilor, despre politica şi cultura maghiară, şi cum vorbeşte despre gloanţe, sabie şi alte mijloace de represiune faţă de Români, dacă nu se vor preda necondiţionat »auf Gnade und Ungnade«. A trecut aceasta epocă şi a venit dieta din Dobriţin. Aici au edat *a doua proclamaţie*, în aceasta însă acum cu mult mai blând cu Românii şi au exmis pe Butean şi pe Dragoş, ca membrii acelei diete, ca să se înţeleagă şi să facă pace cu Românii ardeleni. Ambii aceşti buni patrioţi au căzut în luptă, sub ce împrejurări încă nu se ştie, şi astfel e necunoscut înaintea noastră, ce perfidie politică a venit la mijloc, dar e fapt că a apărut şi a doua proclamaţie în cestiunea naţionalităţii. Fapt e apoi că şi aceasta a doua proclamaţie a rămas fără rezultat. A urmat apoi *proclamaţia a treia.* Aceasta acum din Seghedin trimisă Românilor de L. Kossuth, nemuritorul fiu al patriei. In aceasta se vorbeşte pe altă coardă. Acolo vorbeşte despre *naţiunea română, libertatea română, cultura naţională română*, despre concesiile ce ar fi să li-se deie în aşa şi aşa măsură Românilor. Şi aceasta a rămas fără succes. Ştim că apoi a urmat epoca tristă; ştim că în aceasta tristă epocă ce s'a întâmplat în lăuntrul ţărei şi afară în streinătate. In lăuntru patrioţii n'au desnădăjduit, ca un Coloman Tisza spre exemplu. care a ţinut serate numite Colomane, cari serate au fost de colorit politic, apoi Francisc Deak, Iosif Eötvös, aceşti moderaţi politici, au lucrat sistematic an de an la opera măreaţă a transacţiunei, până când în fine a venit şi timpul acesteia.

Pe de altă parte ştim că a lucrat emigraţiunea. Că emigraţiunea ce a săvârşit în străinătate, despre aceasta acum avem însemnări istorice. Şi din memoriile lui L. Kossuth ne putem face o icoană clară. (Mişcări în stânga). Ştiu că nu bucuros vă ocupaţi chiar cu cestiunea emigraţiunei.

Cesare Cantu în istoria lumei descrie episodul decurs pe insula Iersey, că L. Kossuth, convenind cu Victor Hugo, aceia au cunoscut intenţiunile politice ale lui L. Kossuth, şi de aici au dedus, că ce intenţiune poate avea acel partid independist, care stă sub conducerea dânsului. Şi *V. Hugo* a notat, că în decursul acelor convorbiri s'a înstrăinat de către *L. Kossuth*, şi nu i-a putut ierta până la moarte, pentru-că a constatat, *că cu mult mai tare ura pe Habsburgi, decum îşi iubea patria.* Că întru cât e bazată această critică a lui V. Hugo, a acestei mari capacităţi, aceea nu voiesc s'o fac obiect de discuţie. Dar ştim, că emigraţia şi-a continuat activitatea şi ştim ce-a trimis prin generalul Klapka principelui Cuza din Moldova, şi ştim — sunt deja date în public acele acte, acele scrisori, acele puncte din program, cari au devenit principii fundamentale de organizare politică — au fost trimise Românilor din Ardeal, de către bărbaţii mari ai emigraţiunei cu ştirea şi consenzul lui L. Kossuth.

Acolo au vorbit de tot clar despre autonomia Românilor din Ardeal, despre asigurarea culturei lor naţionale. despre susţinerea individualităţii lor naţionale şi despre asigurarea instituţiunilor comune de drept public.

Şi On. Cameră, pe noi ne-au atăcat, că Românii ar fi trădători de patrie, că au convorbiri cu politiciani din străinătate în interesul politicei lor. E adevărat? Dar atunci oare n'au fost trădători de patrie cari sub conducerea lui Klapka s'au dus să ceară şi au primit ajutor dela principi străini, şi s'au folosit de bunătatea şi marinimozitatea lui Kogălniceanu, care le-a dat ajutor membrilor emigraţiei şi nu i-a lăsat să piară. Chiar Kogălniceanu a zis-o: Atunci le-am fost bun, atunci a încăput în cadrele patriotismului maghiar că acei politiciani au fost la mine şi au pertractat cu mine în interesul politicei lor proprii, dar dacă azi vorbesc cu vre-un politician din Ungaria, de naţionalitatea română despre naţionalitatea lui, atunci aceasta o prezintă ca un act de trădare de patrie ca un atentat contra patriei. — Numai de, aceea le-am amintit aceste, ca să vedeţi câtă inconsecvenţă zace în anumite sisteme politice.

(Va urma)

Despre socialism.*)

— Fine. —

Reforma socială catolică susţine, că ordinea societăţii omeneşti nu depinde numai dela voinţa oamenilor, ci Dumnezeu însuşi a pus bazele ordinei sociale pentru ajungerea anumitor scopuri, pe cari ne-a lăsat să le cunoaştem prin mintea naturală şi revelaţiune divină. Biserica, statul şi familia sunt instituţiuni voite de Dumnezeu, cari au o ţântă şi un cerc de ac-

*) A se vedea nrii 250, 251, şi 253 în „Gaz. Trans.“ din 1908.

ivitate, împreună cu drepturi și datorințe, statorite de Dumnezeu. Ințelepciunea lui Dumnezeu ne constrânge să presupunem, că este o stare obiectivă voită de Dumnezeu, când instituțiunile aceste conlucră în înțelegere și armonie, ajutându-se reciproc pentru ajungerea țântei statorite. Starea aceasta trebue aflată și pe ea trebue să edifice mai departe omenimea. (Leo XIII.)

Reforma socială evangelică stă pe baza credinței creștinești și a iubirii cătră rege și țară, respinge socialdemocrația ca nepractică și necreștină și încearcă printr'o organizație pacinică a muncitorilor, să facă mai mică deosebirea, ce desparte pe sărac de bogat, să producă o siguranță mai mare a venitului.

Socialiștii agrari vreau, ca pământul să treacă în proprietate comună, renta pământului să cadă fiscului.

Nu se poate nega, că toate direcțiunile acestea a reformei sociale promit ceva pentru îmbunătățirea ordinei sociale, dar promit prea puțin.

Vedem, că rezultatul socializmului e mișcarea socială modernă. S'a zis chiar, că scopul nu e nimic, mișcarea e totul. Asa nu e corect; *mișcarea cătră țântă* e totul. Care e țânta? Sunt marile idealuri ale omenimei, cari din India au trecut în creștinism și au fost exprimate mai pe urmă de gânditorii francezi și germani din veacul luminilor: *idealurile libertății, egalității și fraternității.* Aceste înseamnă: libera desvoltare a fiecărui om, respectarea personalității, iubirea deaproapelui. Idealuri sfinte, pentru cari au luptat cei mai buni jertfindu-și viața! Dară idealurile acestea încă nu'l fac pe socialist, căci sunt și ale altora. Ce'l deosebește pe socialist de ceialalți, este credința lui, că aceste idealuri nu se pot ajunge, numai dacă capitalizmul va fi dat în lături, și economia privată va fi înlocuită cu economia comunistă. El este social-democrat, fiindcă luptă pentru binele tuturor oamenilor.

Insemnătatea socializmului într'adevăr e universală. Socializmul — zice *Lorenz v. Stein* — este unul dintre grandioasele procese de viață a istorii, cari cu puterea lor elementară cuprind lucrurile omenești și statele; este tot atât de greșit a'l nega, ca și a vrea a-i pune stavilă.

Mutatis mutandis rămâne adevărat:

„C'est la lutte finale
Marchons tous et demain
L'Internationale
Sera le genre humain".

Totuși cuvintele acestea să nu ducă pe nimeni în rătăcire. In lumea noastră mărginită toate au început și capăt, numai *schimbarea* e nesfârșită. Din schimbare se desface încet și pe nevăzute, dară sigur și hotărât *inaintarea.* Inaintare! Cuvântul acesta cuprinde întreaga mândrie și slăbiciune a noastră. Inaintând ne ridicăm din praf; din întunerec tindem spre lumină, însă neputând învinge vecinicia ne apropiem numai de țânta, care ne-am pus, fără să o ajungem vre-odată.

„A ta e mergerea mereu
spre țântă — drum îngust și greu —
dar țânta nici odată nu-i
a ta!
(*Coșbuc, Ideal*).

Socialismul încă nu e mai mult decât *un pas înainte spre țânta îndepărtată.*

Literatură. Aceia mai bună monografie despre socialism este *Sombart: Sozialismus und soziale Bewegung*, ed. 6. 1908, unde se află o scurtă aprețiare critică a operelor mai de seamă, ce a produs literatura socialistă împreună cu îndrumări prețioase la folosirea acestei literaturi. Desvoltarea cestiunii sociale o tratează cu multă competență *Tönnies: Die Entwicklung der sozialen Frage*, 1907. Mișcările și teoriile sociale iarăși în desvoltarea lor istorică le predă *G. Maier: Soziale Bewegungen und Theorieen bis zur modernen Arbeiterbewegung*, 1906. Un sistem al politicei din punct de vedere socialist a scris *Anton Menger: Volkspolitik*, 1906. Atâta ajunge pentru orientarea generală. Indrumări mai amănunțite se află în fiecare din lucrările citate. De sine se înțelege, că baza studiilor asupra socialismului și a studiilor sociale este studiul *economiei politice* și a disciplinelor sale înrudite și ajutătoare.

Dr. Petre Poruțiu.

STIRILE ZILEI.

— 17 Noemvrie v.

Proces de pressă. Vineri și Sâmbătă s'au pertractat în fața curții cu jurați din Oradea-mare două procese de pressă ale ziarului »Tribuna«. D-l Sever *Bocu* redactorul »Tribunei« a fost condamnat la *două luni închisoare* și 400 cor. pedeapsă în bani.

Promoție. Sâmbătă în 28 Nov. n. a. c. au fost promovați *doctori în medicină* d-nii: George *Bârlea* din Maramureș și Niculau *Butean*, fiul canonicului Butean din Orade. — *Cor.*

Ziar macedonean în Salonic. Astăzi am primit Nrul 1 al noului ziar *„Deșteptarea"* scris aromânește, ziar care *ease una oară tru săptămână* în Salonic, a cărui director și proprietar este d-l N. Bațaria.

Extragem din programul foii publicat în frunte sub titlul: »*Tră çe ease gazeta*« următoarele șire:

»Deșteptarea« va ca si-li deșteaptă pri aromâni care va s'dzăca slĕ spună care easte calea dreaptă pri care s' meargă oaspețli și dușmanli alor. După acea »Deșteptarea« va s'lucreadză cu toată puterea, ca s'acață thimelĭu sănatos libertatea, care s'amintă di către bărbațlii gionĭ a națiunei otomane.

»Ahăți anĭ ședzum tru intunerec și sum tiranie. Nu aveam drepturi di oamenĭ, înclisă nĕ era gura și ligată na era mintea. Astăzĭ fu surpată tirania și chiru tot araulu çe vinea dela năsă. Tră drepturile care nă se deaderă, tră lărdzirea și învărtoșarea alor »Deșteptarea« va s'lucreădză cu trup și cu suflet...

»Tră unirea a tutulor, tră bana bună noi Aromânĭli tindem mâna la toțĭ și dzâçem: noĭ agârsim araulu çe nă se feaçe agârșim toate câte tricură și vă climăm ca s'lucrăm toți cu inimă și minduire curată, tră ghineața și înaintarea Patriei.

»Noi Aromânĭli nu vrem araulu a niçi unui. S'da Dumnidzău, ca s'agiungă ghine și s'meargă, tră nainte toate națiunile! Câftăm mașĭ un lucru: s'nă alasă și pri noĭ ca s'bânăm, s'nu nă se bagă cheadică la înaintarea a noastră s'hiba liberă și națiunea noastră ca si-s'lumineadză după cum suntu interesele a lieĭ.

»*Dreptate*: ia çe câftăm noi dela alante națiunĭ, cu care — o spunem iara — noi vrem s'bânăm ghine«.

Cel dintâi articol e întitulat: »Avem și noi deputat« și vorbește cu însuflețire despre alegerea d-lui Filip Mișea ca deputat aromân la Corcea...

Abonamentul afară din Turcia pe an 20 franci.

Mai jos publică un articol întitulat »Dela alanți Români, Românii din Transilvania« în care arată situațiunea politică dela noi.

Doctor în științele de stat, a fost promovat d-l Costachie Moldovanu, cand. de adv. Sâmbătă 28 l. c. la facultatea de drepturi din Cluj.

Moșie nemeșească în mâni românești. Banca românească »Progresul« din Ilia, a cumpărat zilele astea moșia nemeșească a d-lui Simon Gabor de acolo, cu castel cu tot, cu prețul de 74.000 cor. O va parțela și împărți între Românii economici, cari vor plăti băncii pe rând. Lucru de laudă!

Vandalism. Din comuna Nepos se scrie »Revistei Bistriței« următoarele: De vreo câțiva ani au cumpărat mai mulți proprietari din Nepos peste 100 jug. pământ de deal din hotarul Iadului în vecinătatea comunei Nepos. Cei mai mulți dintre dânșii și-au îngrădit locurile făcându-și staure, corturi, ba unii case și clădiri economice pentru iernatul vitelor ca astfel consumând fânul pe loc să-și îmbunătățească pământul, care de altcum e destul de slab. Și aproape toți au sădit și oltoi mulți pe acele locuri. Conducătorii sașilor nu au văzut aceasta cu ochi buni și dela început au pus pedecă atât intru cumpărarea locurilor, cat și la îmbunătățirea și facerea întocmirilor economice pe acele locuri. I-au purtat prin comuna Iad și pe la pretură pedepsindu-i în toată forma, dar culmea răutății, eșită din pismă față de pacinicii locuitori români, s'a comis în 21 Nov. 1908, când o ceată de sași din comuna Iad, cam la 70, au năvălit cu arme, furci și topoare asupra teritorului cumpărat din Runc și Runculeț, ca să-l devasteze. Numai pe timpul tătarilor și al oardelor barbare s'au întâmplat lucruri ca în ziua amintită, când profitând Sașii de împrejurarea, că Românii se depărtează în comună dela locul numit au năvălit cu forță brachială și au stricat toate gardurile și îngrăditurile la fân și nutrețe, precum și corturile și staorele de iernat, tăindu-le în bucăți, așa încât nutrețele cele scumpe din ăst an lipsit au rămas libere și espuse la totfelul de daune, iar oile pradă fiarelor sălbatice, ba 2 corturi le-au și ars.

Românii gr. cat. din Viena.

Duminecă în 22 Novem. Clarissimul Domn Dr. *Iuliu Florian*, preot militar, a celebrat în biserica gr. cat. a garnizoanei din Viena un serviciu divin în onoarea Majestății Sale. Momentul cel mai înălțător de inimi a fost, când urcând amvonul, într'o vorbire într'adevăr măiastră a descris marile merite ale acestui iubit și de toată lumea foarte prețuit împărat.

După serviciul divin s'a ținut adunarea constituantă a comitetului bisericesc — și asta pentru noi Românii gr. cat. civili e de o mare însemnătate, — căci adunați într'o turmă sub un păstor atât de vrednic, vom avea ocaziune de azi încolo să preamărim pe Domnul în scumpa noastră limbă strămoșească.

Resultatul alegerei: Președinte *Dr. Doctor*, prim-epitrop *Dr. Popa*, cassar *Nicolae Bălan*, secretar *Miltiade Nicolescu*, membrii: Dr. *Alexandru Moldovan* și Dr. *Iosif Turcu*.

Primul act al comitetului a fost, ca la propunerea Clariss. Dn. Dr. Iuliu Florian să se exprime mulțămită Exelenței Sale d-lui Dr. *Coloman Belopotoczcky* vicarul armatei comune și Ilustrității Sale superiorului militar *Theodor Weigert*, pentru deosebita bunăvoință ce au dovedit'o dându-ne permisia, ca și noi civilii împreună cu frații noștrii dela oaste la olaltă (să putem ridica în biserica garnizoanei ruga noastră către cer.

Mulțămită i-s'a votat și d-lui locotenent *Jacoban* pentru munca lui neobosită ce a desfășurat'o pentru a ne esopera de la autoritățile militare acest favor.

Dee Dumnezeu ca acest prim pas făcut pentru a aduna pe credincioșii români gr. cat., să aducă roadele ce valorosul nostru părinte sufletesc le-a intenționat, când și-a pus umărul la luptă pentru ca pe noi să ne adune.

Viena, la 24. XI. 1908.

Miltiade Nicolescu,
secretar.

Voci din public.*)

Declarațiune.

Devenind lămurit din partea factorilor competenți, că banca »Victoria« nu nu numai că n'a avut nici un rol în legătură cu publicațiile la adresa mea din »Tribuna« dela 28 Septemvre și 24 Octomvrie, ci din contră a decis a se dovedi față de mine aceiași indulgență, care o dovedesc celelalte instituțiuni românești, cărora le datoresc, — grăbesc a da satisfacția cuvenită pe această cale On. Reprezentanțe a »Victoriei«, regretând că i s'au făcut obiecțiuni pe nedrept.

București, 12 Noemvrie v. 1908.

Dr. A. D. Lascu.

Cărți noi

Din »Biblioteca românească enciclopedică Socec« a apărut:

No. 1. Em. Gârleanu 1877 Schițe din război 30 bani.

No. 2. Al. Odobescu »Poeziile Văcăreștilor" 30 bani.

No. 3 Alarcon »Moarăr ța" trad. de N. Basilescu 30 bani.

No. 4. Ion Dragoslav „Facerea Lumii" 30 bani.

No. 5. Corneliu Moldovan »Poezii« 30 bani.

No. 6. »Antigona lui Sofocle« trad. de Mihail Dragomirescu 30 bani.

No. 7. Halima „O mie și una de nopți" 30 bani.

No. 8. Cehov »Novele alese« trad. din rusește de Dunăreanu, 30 bani.

No. 9—10. »Povestirile lui Mihail Eminescu cu studii literare de M. Dragomirescu 55 bani.

No. 11—12 Alphonse Daudet »Nevestele artiștilor« trad. de Em. Gârleanu 55 bani.

No. 13 François Copée „Pentru Sceptru" tradusă de D. Nanu și G. Orleanu 30 bani.

No. 14. „Teatru școlar pentru băeți" local din fran. de Dna Eufrosina I. Adam 30 bani.

*) Pentru cuprinsul celor publicate sub rubrica aceasta răspunde autorul. — Red.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 30 Nov. Deputatul român bucovinean Hormuzaki s'a presentat la ministrul de instrucție al Austriei spre a protesta *contra violențelor studenților germani cari împiedecă pe studenții negermani de a mânca la masa academica.* Intreținută prin darurile unor binefăcători de toate naționalitățile și confesiunile.

Praga, 30 Nov. Eri a avut loc o aici ciocnire sângeroasă intre cehi și germani, deși s'au luat întinse măsuri pentru suprimarea demonstrațiunilor. Studenții germani sosind pe Graben pentru a-și face preumblarea demonstrativă, cehii au rupt cordoanele polițiștilor și au năvălit asupra studenților germani, *cari au fost bătuți de mulțime. Deputații și profesorii germani, cari însoțeau pe studenți, au fost maltratați.* Ajungând tumultul la culme, *guvernatorul ordonă trupelor să intrevină, însă ele au fost primite de mulțimea cehă cu răcnete ostile și cu strigăte de: Trăiască Serbia!* Studenții germani se retraseseră în casina germană. Mulțimea fu împrăștiată, însă grupurile de cehi, pe când se depărtau, devastară locuințele și prăvăliile germanilor. Un grup ajungând la podul peste râul Moldava, *smulse steagurile imperiale ga bene-negre, așezate pentru serbarea jubileului împaratului, și le aruncă în râu, strigând: Trăiască Serbia!* Trei batalioane de infanterie și peste 2000 de jandarmi și polițiști ocupară tot orașul. Astfel pe la oarele 4 după amiazi era liniște în tot orașul.

București, 30 Nov. Eri s'au ținut *două mari întruniri naționaliste în Târgoviște și Pitești*, în cari mai mulți oratori au zugrăvit starea precară în care se află Românii ardeleni înfierând îndeosebi persecuțiunile, cărora sunt supuși ziariștii ardeleni. Deasemenea s'a protestat în contra politicei urmate de România pe terenul național și economic față de străinătate.

Pittsburg, 30 Nov. In minele din Pittsburg (Pensilvania) s'a produs o explozie de gaz în puțul „Marianna". Este temere că toți lucrătorii, 275 de mineri, cari se găseau în mină, au perit, fiindcă în urma exploziunei a isbucnit un incendiu în mină.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu
Redactor respons.: Victor Branisce

Nr. 19455/908.

Concurs.

Pentru ocuparea locului de cassier la cassa de amanetare ajuns în vacanţă precum şi pentru ocuparea locului de conservator al zăloagelor şi locul de oficial pentru purtarea socotelelor, cari locuri ar putea eventual în urma primei alegeri să ajungă şi ele în vacanţă, se escrie concurs

Venitele cassierului sunt: 1920 cor. plată fixă anuală, 500 cor bani de quartir, 5 adause de câte 100 cor. din 5 în 5 ani.

Venitele conservatorului zăloagelor: 1680 cor. plată anuală, 400 cor. bani de quartir şi 5 quinquenalii de câte 100 cor.

Venitele oficialului socotelilor: 1440 cor. leafă anuală 300 cor bani de quartir şi 5 quinquenalii de câte 100 cor.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au să dovedească:

1. Etatea (atestat de botez)
2. Viaţă nedificultată (atestat dela autoritatea politică)
3. Capacitatea fisică şi spirituală (atestat medical).
4. Şcolile absolvate (atestat şcolar)
5. Instrucţiunea în afacerile contabilităţii precum şi în ale socotelilor resp. în ale cassei (atestat).
6. Aplicarea de pănă acuma (atestat).
7. Că şi au făcut serviciul militar că adecă sunt liberaţi de miliţie (pass militar sau cărticica militară).

Peste acestea petenţii au să arete în rugările lor, dacă şi în ce grad posed limbele: germană, maghiară şi română şi să declare că se obligă a depune o cauţiune care este egală cu leafa de pe un an la cassa orăşenească în termin de 3 zile după ce vor fi provocaţi însă în tot cazul înainte de a depune jurământul şi de a intra în funcţiune.

Oficianţii, cari stau deja în slujba oraşului sunt cliberaţi de obligământul de a prod[u]ce pr[o]baţiunile susmenţionate.

Petiţiunile, provăz[u]te cu documentele recerute sunt a se prezenta la subscrisul magistrat cel mai târziu până la 21 Dec. a. c. la 12 oare din zi.

Brassó, 21 Novembre 1908.

(4221—2) *Magistratul orăşănesc.*

Anunţ de licitaţie.

În **14 şi 15 Decemvrie st n 1908** se vor vinde cu licitaţie **obiectele** ce sau **amanetat** din 22 Sept. 1907 până inclusive 9 Noemvrie 1907 şi anume: sub numărul 12779—1907 până inclusive cu Nr. 15059—1907, al căror termin au espirat şi nu s'au rescumpărat.

Licitaţia va avea loc în localul **Casei de zăloage**, dela 8 oare pănă la 11 oare a. m şi în cas de lipsă dela 2 pănă la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt: **Giuvaericale, Ciasornice de aur şi argint şi alte scule de aramă; Cioare, Cositor, flanele, haine bărbătesti şi femeiesci, Cisme, Ghete şi altele**

Vânzarea se face în bani gata.

Rescumpărarea sau înoirea amanetelor se poate face numai cu o zi inainte de licitaţie.

În ziua vânzării cu licitaţie nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó 21 Noemvrie 1908.

[2—3]. **Oficiul cassei de amanetare din Braşov.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Noemvrie n. 1908

Renta ung. de aur 4%.	109 —
Renta de corone ung. 4%	[illegible]0 25
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	80 25
Impr. căil. fer. ung în argint 4½%	[illegible]0 80
Bonuri rurale croate-slavone	93 50
Impr. ung. cu premii	179 50
Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin	135 50
Renta de hartie austr. 4½%	94 45
Renta de argint austr. 4½%	94 45
Renta de aur austr. 4%	114 70
Renta de corone austr. 4%	94 45
Bonuri rurale ungare 3½%	83 75
Losuri din 1860	150 25
Acţii de-ale Băncei ung de credit	710 —
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	612 50
Acţii de-ale Băncei austro-ung.	1734 —
Napoleondori	[illegible]
Mărci imperiale germane	[illegible]17 10
London vista	239 60

Paris vista				95 40
Note italiene				95·20

Cursul pieţei Braşov

Din 1 Decemvrie n. 1908

Bancnote rom.	Cump.	18.64	Vênd.	18 76
Argint român	„	18 60	„	18 70
Lire turcesci	„	21.40	„	21.70
Scris. fonc. Albine 5%		100.—	„	101.—
Ruble Rusesci	„	2.5 ½	„	2.30
Napoleondori.	„	19.04	„	19.1[illegible]
Galbeni	„	11.20	„	117·35
Mărci germane	„	117.20	„	12.104

„**Gazeta Transilvaniei**“ cu numĕrul à **10 fileri** es vinde la zaraful **Dumitru Pop**, la tutungeria de pe parcul **Rudolf** şi la **Eremias Nepoţii.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.